

Niedokształcenie mowy pochodzenia korowego

1. METRYCZKA

Rok akademicki	2026/2027
Wydział	Wydział Lekarsko-Stomatologiczny
Kierunek studiów	Logopedia ogólna i kliniczna
Dyscyplina wiodąca	Nauki medyczne
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom kształcenia	II stopnia
Forma studiów	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Zaliczenie
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	Zakład Logopedii i Emisji Głosu Centrum Logopedyczne IPS UW ul. Karowa 20, 00-927 Warszawa
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Dr hab. Natalia Siudzińska, prof. ucz.
Koordynator przedmiotu	dr hab. Natalia Siudzińska, prof. ucz., dr Kamila Potocka-Pirosz n.siudzinska@uw.edu.pl ; k.potocka@uw.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus	dr Marlena Kurowska, m.kurowska5@uw.edu.pl
Prowadzący zajęcia	dr Marlena Kurowska

2. INFORMACJE PODSTAWOWE

Rok i semestr studiów	I semestr I rok	Liczba punktów ECTS	2,5
-----------------------	-----------------	---------------------	-----

FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ	Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim		
wykład (W)	30	1,5
seminarium (S)		
ćwiczenia (C)		
e-learning (e-L)		
zajęcia praktyczne (ZP)		
praktyka zawodowa (PZ)		
Samodzielna praca studenta		
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń	30	1

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Realizacja przedmiotu ma zapewnić poznanie objawów językowych i pozajęzykowych charakterystycznych dla zaburzeń mowy i języka rejestrowanych u dzieci, u których zaburzenia mowy uwarunkowane są uszkodzeniami i/lub dysfunkcją OUN.
C2	Studenci poznają podstawowe metody diagnozowania i usprawniania dzieci z takimi zaburzeniami.

4. EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
W1	wiadomości z zakresu językowo-komunikacyjnej i logopedycznej metodologii badań
W2	ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę o zaburzeniach mowy w: afazji, dyzartrii, niedokształceniu mowy w związku ze zróżnicowanymi przyczynami: mózgowym uszkodzeniem i/lub dysfunkcją
W3	wiadomości z zakresu objawów językowych i pozajęzykowych charakterystycznych dla zaburzonego rozwoju mowy i nabytych zaburzeń mowy
W4	wiadomości na temat metod korygowania wad wymowy, stymulowania rozwoju mowy u dzieci z opóźnieniami i zaburzeniami w jej opanowaniu oraz na temat metod wykorzystywanych w reedukacji osób z afazją
W5	wiadomości z zakresu neurologicznych podstaw logopedii: zna objawy neurologiczne, zespoły neurologiczne, zna metody diagnostyczne w neurologii: EEG, MRI, CT
Umiejętności – Absolwent potrafi:	

Załącznik nr 4B do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 68/2024 Rektora WUM z dnia 18 kwietnia 2024 r.)

U1	samodzielnie zaplanować i przeprowadzić diagnozę pacjenta z zaburzeniami mowy – rozwojowymi lub nabytymi
U2	przeprowadzić wywiad logopedyczny, umie prowadzić obserwację logopedyczną pacjenta, ocenić stan pacjenta, umie prowadzić notatki z obserwacji pacjenta
U3	interpretować objawy zachowań pacjenta oraz wyniki medycznych badań
U4	pracować w zespole, współpracować z lekarzem, psychologiem w zakresie stawiania diagnozy oraz planowania i weryfikowania terapii logopedycznej
U5	w sposób zgodny z przyjętymi standardami opieki logopedycznej i medycznej przekazać pacjentowi i/lub jego opiekunom informacje o stanie jego mowy, określić zasady i warunki współpracy, przedstawić program postępowania logopedycznego

Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:

K1	docenienia wiedzy wypracowanej w różnych współpracujących ze sobą dziedzinach naukowych, stosowanej w logopedii
K2	wykorzystania wiedzy o zaburzeniach systemu językowego i mowy oraz wiedzę o etiologii zaburzeń i dysfunkcji mowy do planowania terapii logopedycznej, sprawowania opieki logopedycznej i prowadzenia terapii logopedycznej
K3	przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane działania diagnostyczno-terapeutyczne

5. ZAJĘCIA

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
W1. W2.	Definicje i klasyfikacje zaburzeń mowy i języka uwarunkowanych mózgowo u dzieci.	W1-W5, U1-U5 K1-K3
W3. W4.	Etiologia i patomechanizm zaburzenia.	W1-W5, U1-U5 K1-K3
W5.	Charakterystyczne językowe i pozajęzykowe objawy zaburzeń.	W1-W5, U1-U5 K1-K3
W6.W7.	Metody diagnozowania zaburzeń. Narzędzia diagnostyczne.	W1-W5, U1-U5 K1-K3
W8. W9.	Terapeutyczne postępowanie logopedyczne - wybór metod i materiału językowego.	W1-W5, U1-U5 K1-K3
W10 – W12.	Analiza – studia przypadków. Filmy	W1-W5, U1-U5 K1-K3
W13.	W sytuacja administracyjno-prawna dzieci z afazją w systemie oświaty rozwojowej – przegląd stanowisk. Opinie logopedyczne i orzeczenia. Stowarzyszenia rodzicielskie	W1-W5, U1-U5 K1-K3
W14.	Podsumowanie	W1-W5, U1-U5 K1-K3
W 15.	Zaliczenie pisemne	

6. LITERATURA

Obowiązkowa

Dilling – Ostrowska E. (1982), "Rozwój i zaburzenia mowy u dzieci w zależności od stopnia dojrzałości układu nerwowego". [w:] red. J. Szumska „Zaburzenia mowy u dzieci”, Warszawa.

- Drewniak-Wołosz E., Paluch A. (2018), "Karty oceny języka dziecka – AFA. KOJD-AFA", Komlogo, Gliwice.
- Emiluta – Rozya D. (2002), „Projekt „Badania mowy” Ireny Styczek jako pierwowzór logopedycznego postępowania diagnostycznego”, Szkoła Specjalna nr 3.
- Emiluta-Rozya D. (2008), "Madyfikacja zestawienia form zaburzeń mowy H. Mierzejewskiej i D. Emiluty-Rozya, [w:] J. Porayski-Pomsta (red.) Diagnostyka i terapia w logopedii, , Elipsa, Warszawa.
- Emiluta-Rozya D. (2013), "Całościowe badanie logopedyczne z materiałem obrazkowym". Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej, Warszawa.
- Gałkowski T. i Jastrzębowska G. (red.) (1999), „Logopedia. Pytania i odpowiedzi.” Podręcznik akademicki, Uniwersytet Opolski, Opole.
- Grabias S. (1994), „Logopedyczna klasyfikacja zaburzeń mowy”, Audiofonologia T. VI Warszawa – Lublin.
- Grabias S. (2001), „Perspektywy opisu zaburzeń mowy”, [w:] „Zaburzenia mowy”. (red.) S. Grabias, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin.
- Grabias S. (2012), "Teoria zaburzeń mowy. Perspektywy badań, typologie zaburzeń, procedury postępowania logopedycznego", [w:] (red.) S. Grabias, M. Kurkowski (red.), Logopedia.
- Terapia zaburzeń mowy (s. 15–74). Lublin: Wydawnictwo UMCS.
- Haman E., Fronczyk K, Łuniewska M. (2012), „Obrazkowy Test Słownikowy – Rozumienie”, Pracownia Testów Psychologicznych i Pedagogicznych, Gdańsk.
- Herzyk A. (1992), „Afazja i mutyzm dziecięcy”, Lublin.
- Herzyk A. (1993), „Mózgowa organizacja języka w ontogenezie. Ujęcie neuropsychologiczne”, Audiofonologia T.V., Warszawa-Lublin.
- Kaczmarek B. (1993), „Mowa a kształtowanie się asymetrii mózgowej”. [w:] Scholasticus 4-5, Linea, Wrocław-Lublin.
- Kaczmarek B. (1986), „Z zagadnień kształtowania mowy u dzieci z dysfunkcjami ośrodkowego układu nerwowego”. „Zagadnienia wychowawcze a zdrowie psychiczne”. Polskie Towarzystwo Higieny Psychicznej nr 2-3, Warszawa.
- Knobloch – Gala A. (1990), „Asymetria i integracja hemisferyczna a mowa i niektóre jej zaburzenia”, Uniwersytet Jagielloński, Kraków.
- Kordyl Z. (1969), „Psychologiczne problemy afazji dziecięcej”, PWN, Warszawa.
- „Mowa dzieci afatycznych”, [w:] Logopedia 8-9, Lublin.
- Kowszykow W. A. (1985), „Alalia ekspresywna”. Instytut A.U. Herzena, Leningrad.
- Kuśkowska Z. współ. Konera W. (2003) „Wczesne uszkodzenie dojrzewającego mózgu. Od neurofizjologii do rehabilitacji”. Folium. Lublin
- Kurowska M. (2008), „Rozwijanie umiejętności rozumienia wypowiedzi i samodzielnego wypowiadania u dzieci niedokształceniem mowy pochodzenia korowego”. [w:] Diagnostyka i Terapia w Logopedii (red.) Porayski-Pomsta J., Elipsa, Warszawa.
- Kurowska M. (2009), „Umiejętność tworzenia opisu i opowiadania przez dzieci z dysfunkcjami ośrodkowego układu nerwowego”. [w:] Poradnik Językowy 8, Warszawa.
- Kurowska M. (2012), „Rozwijanie aktywności werbalnej jako działanie diagnostyczno-usprawniające”[w:] Interwencja logopedyczna. Zagadnienia ogólne i praktyka, red. Porayski-Pomsta J, Przybysz-Piwko M., Elipsa, Warszawa.
- Kurowska M. (2012), „Niedokształcenie mowy pochodzenia korowego w świetle materiału badawczego”, "Poradnik Językowy", z.10, ss. 60-76.
- Kurowska M. (2015), „Rokowania dotyczące rozwoju mowy i języka u dzieci z zaburzeniami uwarunkowanymi uszkodzeniami i/lub dysfunkcjami ośrodkowego układu nerwowego”, "Poradnik Językowy", z.5, ss. 18-31.
- Kurowska M. (2015), „Studium przypadku pacjenta z niedokształceniem mowy pochodzenia korowego”, Neurolingwistyka praktyczna, nr1, ss.104-124.

- Kurowska M. (2016) „Kształtowanie się zachowań komunikacyjnych u dzieci z uszkodzeniami i/lub dysfunkcjami ośrodkowego układu nerwowego”, Elipsa, Warszawa.
- Kurowska M. (2017) „Opóźnienia w rozwoju mowy a afazja rozwojowa w praktyce logopedycznej”, „Poradnik Językowy”, z.6, s. 15-26.
- Kurowska M. (2018), "Interpretacja wyników badania kinestezji artykulacyjnej a diagnoza logopedyczna", Studia Pragmalingwistyczne ROK X, ss.171-184.
- Kurowska M. (2018), „Sposoby aktualizowania prawidłowej struktury znaczeniowej, brzmieniowo-artykulacyjnej i gramatycznej wyrazów u dzieci z zaburzeniami mowy i języka uwarunkowanymi korowo”, „Poradnik Językowy”, z.5, s. 68-77.
- Kurowska M. (2018), „Terapia logopedyczna dzieci z zaburzeniami rozwoju mowy i języka pochodzenia korowego. Opis Przypadków”, [w:] Metody terapii logopedycznej (red.) Domagała A., Mirecka U., Wydawnictwo UMCS, Lublin, s. 759-779.
- Kurowska M. (2018), „Terapia logopedyczna dzieci z zaburzeniami rozwoju mowy i języka pochodzenia korowego. Logopeda w placówkach oświatowych – rozwiązania systemowe”, [w:] Metody terapii logopedycznej (red.) Domagała A., Mirecka U., Wydawnictwo UMCS, Lublin, s. 1003-1023.
- Kurowska M. (2019), "Logopedyczna diagnoza dzieci z zaburzeniami w rozwoju mowy i języka uwarunkowanymi korowo" Logopedia nr 48-2, Lublin, s. 189-204.
- Kurowska M. (2020), „Diagnoza różnicowa niedokształcenia mowy pochodzenia korowego i niedokształcenia mowy w autyzmie.”, [w:] Diagnoza i terapia logopedyczna małego dziecka z zaburzeniem ze spektrum autyzmu(ASD) (red.) Kwsiborska-Dudek J., Emiluta-Roży D., Wydawnictwo Harmonia Universalis, Wydawnictwo Akademii, Pedagogiki Specjalnej, Gdańsk, s.151-170.
- Kurowska M. (2021), „Diagnoza i terapia w przypadku zaburzeń rozwoju mowy i języka pochodzenia korowego”, [w:] "Logopedia przedszkolna i wczesnoszkolna" (red.) A. Domagała, U. Mirecka,, Harmonia Universalis, Gdańsk, s. 438-453.
- Kurowska M. (2021), „Dziecko z zaburzeniami mowy i języka pochodzenia korowego w przedszkolu i na etapie edukacji wczesnoszkolnej”, [w:] (red.) A. Domagała, U. Mirecka, "Logopedia przedszkolna i wczesnoszkolna", Harmonia Universalis, Gdańsk, s. 438-453.
- Kurowska M. (2022), Umiejętności narracyjne dzieci i młodzieży z padaczką. Badania własne, Logopaedica Lodziensia, nr 6, s.133-155.
- Kurowska M. (2024), Diagnoza logopedyczna dziecka z zaburzeniami w rozwoju mowy i języka uwarunkowanymi padaczką. Studium przypadku, „Poradnik Językowy”, z.2, s.11-25.
- Leonard L. (2005), „SLI- Specyficzne zaburzenia rozwoju językowego”, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk.
- Logopedia.(2008), „Standardy postępowania logopedycznego” T.23, Lublin.
- Maryniak A. (2000), „Rozwój dzieci z guzami mózgu”, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa.
- Maryniak A. (2004), „Dzieci z guzami mózgu”, Wydawnictwo Emu, Warszawa.
- Mierzejewska H., Emiluta – Roży D. (1998), „Propozycja modyfikacji projektu „Badania Mowy” Ireny Styczek”, Logopedia 25, Lublin.
- Mierzejewska H., Przybysz - Piwkowa M. (1997), „Rozważania na temat terminologii logopedycznej”. w: „Rozwój poznawczy i rozwój językowy dzieci z trudnościami w komunikacji werbalnej”. Materiały z konferencji . Wydawnictwo DiG, Warszawa.
- Paluch A., Drewniak-Wołosz E., Mikosza L. (2003), „Afa-Skala. Jak badać mowę dziecka afatycznego?”, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków.
- Parol U.Z. (1989), „ Dziecko z niedokształceniem mowy”, WSiP, Warszawa.
- Parol U.Z. (1998) „Diagnostyka logopedyczna w przypadkach alalii (niedokształcenia mowy o typie afazji”. Szkoła Specjalna nr 3.
- Przybysz – Piwkowa M. (1993), „Jak pomóc dziecku z trudnościami w komunikacji werbalnej w poznawaniu morfologii języka”,Uniwersytet Gdański , Gdańsk.
- Pużyński S., Wciórka J. (red. przekładu) (1997), „Klasyfikacja zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania w ICD-10. Opisy kliniczne i wskazówki diagnostyczne”. Kraków-Warszawa.
- Rodak H., Nawrocka D. (1993), „Od obrazka do słowa. Gry rozwijające mowę dziecka”. WSiP, Warszawa.

Smoczyńska M., Haman E., Czapewska E., Maryniak A., Krajewski G., Banasik N., Kochańska M., Łuniewska M. (2015), "Test Rozwoju Językowego TRJ", Instytut Badań Edukacyjnych.

Sovak M. „Alalia”, Logopedia 10, Lublin.

Szeląg E. (1996), „ Różnice indywidualne a mózgowe mechanizmy mowy. Przegląd badań własnych.”, Logopedia nr 23, Lublin.

Stecko E. (1994), „Badanie słuchu odróżniające alalię sensoryczną od niedosłuchu”. w: „Zaburzenia mowy u dzieci – wczesne rozpoznawanie i postępowanie logopedyczne”, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.

Stecko E. (2009), „Sprawdź jak mówię – karta badania logopedycznego z materiałami pomocniczymi.”

Tarczyńska H. (1982), „ Rozwój i zaburzenia czynności ruchowych a funkcje mowy u dzieci”. [w:] red. J Szumska „Zaburzenia mowy u dzieci”, Warszawa.

Zaleski T.(1992), „Opóźniony rozwój mowy u dzieci”, PZWL, Warszawa.

Uzupełniająca

Krasowicz-Kupis G. (2012) „SLI i inne zaburzenia językowe”, GWP, Sopot

Smoczyńska M.. (2012) „Opóźniony rozwój mowy a ryzyko SLI: wyniki badań podłużnych dzieci polskich” [w:] „Interwencja logopedyczna. Zagadnienia ogólne i praktyka”. (red.) Porayski-Pomsta J., Przybysz-Piwko M., Elipsa, Warszawa.

Zalewska M. (1998) „ Dziecko z zespołem prostego opóźnienia rozwoju mowy”. w: „Wybrane problemy psychologicznej diagnozy zaburzeń rozwoju mowy” red. J. Rola, Wydawnictwo WSPS.

7. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
<i>W1-W5, U1-U5 K1-K3</i>	<i>Zaliczenie pisemne – pytania zamknięte i otwarte</i>	Odpowiedź na wszystkie pytania min. 60% pkt.
<i>W1-W5, U1-U5 K1-K3</i>	<i>Zaliczenie zadań wykonywanych pisemnie</i>	Oddanie pracy, uzyskanie min. 60% pkt. W czasie realizacji zadań student nie może korzystać z systemów sztucznej inteligencji.
	<i>Obecność</i>	Obecność na zajęciach - dwie dopuszczalne nieobecności. Powyżej tej liczby (z wyłączeniem przypadków bezzwłocznie udokumentowanych, np. zwolnieniem lekarskim) – nie ma możliwości zaliczenia zajęć. Usprawiedliwione nadprogramowe nieobecności muszą zostać odpracowane w sposób wskazany przez osobę prowadzącą zajęcia.

8. INFORMACJE DODATKOWE

Załącznik nr 4B do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 68/2024 Rektora WUM z dnia 18 kwietnia 2024 r.)

(tu należy zamieścić informacje istotne z punktu widzenia nauczyciela niezawarte w pozostałej części sylabusu, w szczególności w oparciu o regulacje wynikające z § 26 ust. 1 i 2, § 27 ust. 3 oraz § 28 ust. 1 Regulaminu Studiów wskazanie liczby terminów zaliczeń przedmiotu, w tym zaliczeń dopuszczających do egzaminu, oraz np. czy przedmiot jest powiązany z badaniami naukowymi, szczegółowy opis egzaminu, informacje o kole naukowym)

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM.

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów
Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich